

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

Кафедра патологічної анатомії та судової медицини

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
педагогічної роботи
проф. Ірина СОЛОНИНКО

Ірина Солонинко
10 2023 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни за вибором (елективного курсу)
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КЛІНІЧНОЇ ПАТОМОРФОЛОГІЇ»
ВБ 1.69
для студентів V курсу медичного факультету
підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти**

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»
спеціальності 228 «Педіатрія»

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
патологічної анатомії та судової
медицини

Протокол № 9
від «14» березня 2023 р.

Затвердив кафедри
Професор Юрій ПОСПІШІЛЬ

Затверджено

профільною методичною комісією
з медико-біологічних дисциплін

Протокол № 2

від «23» березня 2023 р.

Голова профільної методичної комісії
Професор Олександр ЛУЦИК

Олександр Луцик

Львів-2023

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

- Доцент кафедри патологічної анатомії та судової медицини, к.мед.н., М.І.Серветник
- Доцент кафедри патологічної анатомії та судової медицини, к.мед.н., С.А.Томашова

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Професор, д.мед.н. Михайло РЕГЕДА

Професор, д.мед.н. Олег ПННЯЖКО

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочу навчальну програму з дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» складено для студентів вищих медичних навчальних закладів освіти України IV рівня акредитації, які навчаються за спеціальністю 222 «Медицина», 228 «Педіатрія», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікаційного рівня «магістр». Вивчення дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» здійснюється впродовж одного з семестрів 5-го року навчання.

Програма складена у відповідності з наступними нормативними документами: Закону України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 р. №2984-111; Освітньо-професійної програми «Медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти за 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», рішення Вченої ради ЛНМУ ім. Данила Галицького від 23.02.2022 р. (протокол № 1-ВР) та Положення про організацію навчального процесу у Львівському національному медичному університеті ім. Данила Галицького, схваленого Вченою радою і затвердженого наказом ректора університету № 2020-з від 23.06.2021 р.

Впродовж курсу студенти підвищують рівень теоретичної і практичної підготовки з етіології, патогенезу, класифікацій, плин, патоморфології, ускладнень та знайомляться з основами сучасної морфологічної діагностики найактуальніших захворювань, патологічних станів і пухлинних процесів. «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» як навчальна дисципліна:

а) поглиблює й систематизує знання етіології, патогенезу, класифікацій, перебігу, патоморфології, ускладнень і основ сучасної морфологічної діагностики найбільш розповсюджених та найактуальніших захворювань, патологічних станів і пухлинних процесів, що не знайшли належного відбиття в основному курсі викладання дисципліни «Патоморфологія»;

б) ґрунтується на вивченні студентами патоморфології, клінічних предметів, методів діагностики патологічних процесів та захворювань шляхом дослідження біопатів, до- та післяопераційного матеріалу (світова та електронна мікроскопія, імуногістохімія, ауторадіографія, гістохімія і цитохімія);

в) закладає основи співпраці патологоанатомічної служби та інших галузей медицини;

г) вивчає значення клініко-анатомічного аналізу як методу знань обставин виникнення захворювань, особливостей їх перебігу, причин та механізмів смерті, їх розвитку (морфогенез), структурних основ одужання, ускладнень та наслідків хвороб;

д) розглядає варіанти патоморфозу захворювань, що виникають під впливом факторів зовнішнього середовища - природних та внаслідок різноманітних лікувальних заходів, а також етіологію, клінічні та патоморфологічні прояви ятрогенної патології.

Програма дисципліни структурована на один розділ, до складу якого входить шість змістових модулів. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ЄКТС.

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом с а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів (СРС).

Практичні заняття передбачають:

1) дослідження студентами макроскопічних змін при найбільш розповсюджених та найактуальніших захворюваннях, патологічних станах і пухлинних процесах, які увійшли до складу програми дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології»;

2) дослідження студентами мікроскопічних змін уражених клітин, тканин та органів при найбільш розповсюджених та найактуальніших захворюваннях, патологічних станах і пухлинних процесах, які увійшли до складу програми дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології»;

3) вирішення ситуаційних задач (оцінка морфологічних змін при різноманітних патологічних процесах), що мають клініко-анатомічне спрямування.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач, структуровані письмові роботи; структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь (оцінка знань та умінь аналізувати макро- та мікроскопічні зміни органів та систем)

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення дисципліни.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами.

Структура навчальної дисципліни за вибором «Актуальні проблеми клінічної патоморфології»

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік семестр навчання	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій	Практ. занять			
Назва дисципліни: «Актуальні проблеми клінічної патоморфології»	2 кредити / 60 годин	-	26	34	V (9/10 семестр)	Залік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» є поглиблення й систематизація знань етіології, патогенезу, класифікацій, перебігу, патоморфології, ускладнень і основ сучасної морфологічної діагностики найбільш розповсюджених та найактуальніших захворювань, патологічних станів і пухлинних процесів, що не знайшли належного відображення в основному курсі викладання дисципліни «Патоморфологія»;

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» є наступні:

- знання морфології хвороб на різних етапах їх розвитку – морфогенез, структурних основ одужання, ускладнень та можливих наслідків хвороб;
- отримання навичок клініко-анатомічного аналізу, синтетичного узагальнення діагностичних ознак хвороб і правильного їх тлумачення у причинно-наслідкових співвідношеннях;
- засвоєння сучасних методів морфологічного дослідження;
- трактування етіології, патогенезу та морфологічних змін на різних етапах розвитку хвороби, структурних основ видужання, ускладнень та наслідків хвороб і пухлин, що вивчаються впродовж курсу.
- трактування етіології, патогенезу та морфологічних проявів екстремальних та термінальних станів організму;
- трактування причин патоморфозу захворювань; причини виникнення, клінічні та патоморфологічні прояви ятрогенної патології.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна «Актуальні проблеми клінічної патоморфології»

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

- **інтегральна:** здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини; здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
- **загальні:**
 - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
 - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
 - знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
 - здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
 - здатність приймати обґрунтовані рішення;
 - здатність працювати в команді;
 - здатність до міжособистісної взаємодії;
 - здатність спілкуватись іноземною мовою;
 - здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології;
 - здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
 - визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
 - усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;
 - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

– спеціальні (фахові, предметні):

- здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані;
- здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів;
- здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання;
- здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності;
- здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм;
- здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції;
- здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів;
- зрозуміло доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;
- здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів;
- здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я;
- дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами;
- дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№ зп	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини; здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії					
Загальні компетентності					
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1)	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти набувати сучасні знання	Здатність до ефективної комунікації у ході аналітично-синтетичної діяльності	Нести відповідальність за проведений аналіз набутих сучасних знань та їх синтез
2.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК2)	Знати способи подальшого навчання з метою отримання сучасних знань	Вміти проводити аналіз отриманої інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти набувати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК3)	Мати знання відповідного рівня з теоретичних та клінічних дисциплін	Вміти застосовувати знання з медичних дисциплін у практичних ситуаціях	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності; здатність до обміну професійними знаннями	Нести відповідальність за правильність застосування відповідних знань у практичних ситуаціях
4.	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності (ЗК4)	Знати та розуміти предметну галузь, розуміти базисні принципи професійної діяльності	Вміти використовувати отримані знання з предметної галузі та їх розуміння у професійній діяльності	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Бути відповідальним за знання та розуміння предметної галузі та розуміння принципів

					професійної діяльності
5.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК5)	Знати способи адаптації та дії в нових ситуаціях	Вміти обирати способи пристосування та дій в нових ситуаціях	Використовувати можливості комунікації з метою пристосування та дії у нових умовах	Нести відповідальність за вчасне пристосування та дії у нових ситуаціях
6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК6)	Володіти знаннями відповідного рівня для прийняття обґрунтованих рішень	Вміти обґрунтовувати прийняті рішення	Здатність до ефективної комунікації в межах професійної команди з метою прийняття обґрунтованих рішень	Нести відповідальність за прийняті рішення
7.	Здатність працювати в команді (ЗК7)	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
8.	Здатність до міжособистісної взаємодії (ЗК8)	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної міжособистісної взаємодії	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за результати міжособистісної взаємодії
9.	Здатність спілкуватись іноземною мовою (ЗК9)	Мати базові знання іноземної мови	Вміти застосовувати знання іноземною мовою як в усному мовленні, так і письмово	Використовувати іноземну мову у професійній діяльності	Нести відповідальність за рівень володіння іноземною мовою, за постійний розвиток професійних знань.
10	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК10)	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь у галузі інформаційних та комунікативних технологій
11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК11)	Знати пошукові платформи для отримання відповідної фахової інформації	Вміти забезпечувати якісний пошук джерел інформації, опрацьовувати та аналізувати отримані дані	Встановлювати зв'язки для забезпечення якісного виконання пошуку необхідної інформації, її опрацювання та аналізу	Нести відповідальність за результати пошуку, опрацювання та аналізу фахової інформації
12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків (ЗК12)	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконанні обов'язків	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань; відповідати за виконання взятих зобов'язань
13	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем (ЗК13)	Знати про рівні можливості та усвідомлювати гендерні проблеми	Вміти дотримуватись рівних можливостей та вміти уникати гендерних проблем	Встановлювати рівні можливості та розуміти ймовірні гендерні проблеми в ході виконання завдань	Нести відповідальність за дотримання рівних можливостей та уникнення ймовірних гендерних проблем

15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК15)	Знати про необхідність зберігання та примноження моральних, культурних та наукових цінностей, базуючись на розумінні історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство, розвиток суспільства, техніки та технологій	Зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності, виходячи із розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі та її місця в загальній системі знань про природу	Використовувати всі можливості для збереження та примноження моральних, культурних та наукових надбань	Нести відповідальність за зберігання та примноження моральних, культурних та наукових цінностей, виходячи із розуміння значення предметної галузі як науки та її місця у загальній системі природничих знань
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК1)	Знати способи отримання медичної інформації про пацієнта, володіти знаннями стосовно аналізу клінічних даних	Вміти збирати відповідну медичну інформацію про пацієнта та аналізувати клінічні дані	Вміти налагоджувати комунікативні зв'язки з пацієнтом з метою отримання необхідної медичної інформації про нього	Нести відповідальність за отриману медичну інформацію у кожному конкретному випадку; відповідати за правильність аналізу клінічних даних
	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів (ФК2)	Знати про необхідні лабораторні та інструментальні методи досліджень	Вміти визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних методів досліджень; вміти оцінювати їх результати	Використовувати способи комунікації у процесі визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних методів досліджень, а також у процесі оцінювання їх результатів	Нести відповідальність за обраний перелік необхідних лабораторних та інструментальних методів дослідження, а також за оцінювання їх результатів
	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання (ФК3)	Мати спеціалізовані (фахові) знання, необхідні для встановлення попереднього та клінічного діагнозів захворювання	Вміти формулювати попередній та клінічний діагнози захворювання	Вміти ефективно комунікувати з іншими членами професійної команди з метою встановлення правильного попереднього та клінічного діагнозів захворювання	Нести відповідальність за встановлений попередній та клінічний діагнози захворювання
	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням	Володіти знаннями про способи розв'язання медичних проблем у нових або незнайомих ситуаціях при неповній або обмеженій інформації; знати та розуміти аспекти соціальної та етичної	Вміти розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Вміти ефективно комунікувати з метою вирішення певних медичних проблем у незнайомих середовищах або за умов обмеженої інформації	Нести відповідальність за вирішення медичних проблем у нових або незнайомих ситуаціях при неповній або обмеженій інформації; знати та розуміти аспекти соціальної та

	аспектів соціальної та етичної відповідальності (ФК11)	відповідальності			етичної відповідальності
	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм (ФК16)	Знати правила ведення медичної документації, в т.ч. електронних форм	Вміти вести медичну документацію, в т.ч. в електронній формі	Вміти налагоджувати ефективну комунікацію з метою правильного ведення медичної документації	Нести відповідальність за заповнену медичну документації, в т.ч. в електронній формі
	Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції (ФК17)	Знати про можливі наслідки впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на здоров'я людини, сім'ї, популяції	Вміти виявляти та оцінювати наслідки впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на здоров'я людини, сім'ї, популяції	Вміти налагоджувати комунікацію з пацієнтами з метою оцінки наслідків впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на здоров'я людини, сім'ї, популяції	Нести відповідальність за оцінювання наслідків впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на здоров'я людини, сім'ї, популяції
	Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів (ФК18)	Володіти знаннями про проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів	Вміти аналізувати діяльність лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів	Вміти комунікувати з метою проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів	Нести відповідальність за проведений аналіз діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів
	Зрозуміло доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються (ФК21)	Володіти знаннями про способи донесення власних знань, висновків та аргументацій з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців зокрема до осіб, які навчаються	Вміти зрозуміло доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються	Налагоджувати комунікацію з метою зрозумілого викладу власних знань, висновків та аргументацій з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються	Нести відповідальність за донесені до фахівців та нефаківців власні знання, висновки та аргументації з проблем охорони здоров'я
	Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів (ФК22)	Знати способи та методи управління робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів	Вміти управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів	Налагоджувати комунікацію з метою ефективного управління складними та непередбачуваними робочими процесами в ОЗ	Нести відповідальність за результати управління складними та непередбачуваними робочими процесами в ОЗ, які потребують нових стратегічних підходів
	Здатність розробляти і реалізовувати	Знати основні етапи реалізації наукових та прикладних	Вміти застосовувати спеціалізовані знання на різних етапах	Вміти ефективно комунікувати на різних етапах	Нести відповідальність за розробку та реалізацію

наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я (ФК23)	проектів у сфері охорони здоров'я	розробки та реалізації наукових та прикладних проектів у сфері охорони здоров'я	розробки та реалізації наукових та прикладних проектів у сфері охорони здоров'я	наукових і прикладних проектів у сфері охорони здоров'я
Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами (ФК24)	Знати про етичні принципи при роботі з пацієнтами та лабораторними тваринами	Вміти застосовувати принципи етики при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами	Обґрунтовано використовувати принципи етики при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами	Нести відповідальність за дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами
Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів (ФК25)	Знати про необхідність дотримання принципів професійної та академічної доброчесності, відповідальності за достовірність отриманих наукових результатів	Вміти застосовувати принципи професійної та академічної доброчесності, відповідальності за достовірність отриманих наукових результатів	Обґрунтовано використовувати принципи професійної та академічної доброчесності, відповідальності за достовірність отриманих наукових результатів	Нести відповідальність за дотримання принципів професійної та академічної доброчесності, достовірність отриманих наукових результатів

Програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності

№	Програмні результати навчання	Загальні компетентності	Фахові компетентності
ПРН1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК6	ФК1, ФК2, ФК3
ПРН2	Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук на рівні, достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5	ФК1, ФК2, ФК3, ФК11, ФК22
ПРН3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4	ФК18, ФК23, ФК24, ФК25
ПРН4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи дані анамнезу хворого, обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній діагноз захворювання (за списком 2).	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4	ФК1, ФК2, ФК3, ФК16
ПРН7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та додаткові) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) для пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4	ФК1, ФК2, ФК3, ФК16
ПРН21	Знаходити необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та адекватно застосовувати цю інформацію	ЗК1, ЗК10, ЗК11	ФК3
ПРН23	Оцінювати вплив довкілля на стан здоров'я людини для оцінки захворюваності населення	ЗК4, ЗК6, ЗК12	ФК17, ФК23

ПРН27	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів	ЗК9	ФК23
ПРН28	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки	ЗК3, ЗК4, ЗК6, ЗК7, ЗК8, ЗК13, ЗК15	ФК11, ФК17, ФК21, ФК22

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **60** годин – **2,0** кредити ЄКТС

II. Структура навчальної дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології»

Тема	Лекції	Практ. заняття	СРС
Тема 1. Сучасні проблеми клінічної патоморфології. Значення морфологічного дослідження біопсійного і операційного матеріалу в постановці діагнозу. Порядок забору і направлення матеріалу, інтерпретація результатів. Сучасні методи прижиттєвої морфологічної діагностики в онкоморфології. Дослідження останніх з використанням методів доказової медицини. Імуноморфологія як один з сучасних методів діагностики і її значення у верифікації пухлин та інших патоморфологічних процесів.	-	2	2
Тема 2. Екстремальні стани організму. Визначення. Класифікація. Загальні ланки патогенезу. Відмінність екстремальних станів організму від термінальних. Шок. Поняття про шок: етіологія і патогенез, морфогенез, стадії та види шоку і їх морфологічні прояви. Морфологічні еквіваленти поліорганної недостатності. ДВЗ-синдром: сучасні уявлення про пато- і морфогенез, форми, перебіг, стадії розвитку, клініко-морфологічні прояви. Колапс, кома. Причини, стадії та види ком. Загальні механізми розвитку та прояви коматозних станів	-	2	3
Тема 3. Термінальні стани організму. Визначення. Механізми та етапи розвитку. Патологія реанімації. Поняття про реанімаційну патологію, стадії розвитку, хвороби оживленого організму, причини і механізми їх розвитку, принципи морфологічної діагностики.	-	1	3
Тема 4. Сучасні уявлення, причини і механізми розвитку, морфологічні прояви гострої серцевої недостатності і фібриляції шлуночків. Морфологічні основи та еквіваленти аритмій. Раптова серцева смерть.	-	1	2
Тема 5. Патологія жіночої статевої системи. Патологія ендометрію. Запальні захворювання ендометрію. Патологічні стани ендометрію дисгормональної природи. Морфологічна діагностика патології ендометрію. Патологічна морфологія яєчників. Кістозно-проліферативні зміни яєчників. Патологія маткових труб. Морфологічна діагностика патології яєчників та маткових труб. Передракові захворювання і рак шийки матки. Поліпи і ендocerвікоз. Плоскоклітинні інтраепітеліальні ураження шийки матки, їх диференційна діагностика. Роль HPV у пато- та морфогенезі інтраепітеліального пошкодження шийки матки. Вивчення біопсійного та операційного матеріалу.	-	2	2

Тема 6. Патологія чоловічих статевих органів. Запальні неспецифічні та специфічні захворювання. Пінеальні пухлини: гострокінцеві кондиліоми, карцинома in situ (хвороба Боуена, бовеноїдний папульоз), інвазивна карцинома. Пухлини яєчка: герміногенні пухлини семіномні та несеміномні; пухлини строми статевого тяжа. Доброякісна гіперплазія передміхурової залози. Рак передміхурової залози, етіологія та патогенез, градація за Глісоном і стадіювання пухлини, клініко-лабораторні паралелі. Інтраепітеліальна неоплазія простати. Вивчення біопсійного та операційного матеріалу.	-	2	2
Тема 7. Патологія вагітності. Хвороби матері як фактор ризику патології вагітності. Діагностика ускладнень вагітності раннього терміну. Гестози. Невиношування вагітності. Патологія плаценти, вплив патологічних змін плаценти на розвиток плоду. Трофобластичні хвороби, їх клініко-морфологічна діагностика.	-	2	2
Тема 8. Вплив різноманітних факторів в порушенні розвитку плода. Класифікація. Гаметопатії, бластопатії, ембріопатії. Фетопатії. Критичні періоди внутрішньоутробного розвитку плоду Спадкові порушення метаболізму (тезаурисмози). Вроджені аномалії розвитку різних органів і систем. Пологова травма і пологові ушкодження. Гіпоксично-ішемічне ураження головного мозку у перинатальному періоді.	-	2	2
Тема 9. Клініко-морфологічні особливості деяких захворювань сполучної тканини: ревматизм, СЧВ, ревматоїдний артрит, дерматоміозит. Системні васкуліти. Класифікації, етіологія, патогенез, патоморфологія, ускладнення, морфологічна діагностика.	-	2	2
Тема 10. Морфологічна діагностика захворювань шлунку за матеріалом гастробіопсій. Значення гастробіопсії в діагностиці захворювань шлунку та визначення плану лікування пацієнтів. Види кишкової метаплазії. Хелікобактер-асоційований гастрит. Методи морфологічного виявлення <i>Helicobacter pylori</i> . Особливості реактивних морфологічних змін слизової оболонки шлунку при захворюваннях інших органів і шлунково-кишкового тракту. Гастро-езофагальна рефлюксна хвороба. Морфологія стравоходу Барретта. Поліпозні ураження органів шлунково-кишкового тракту, диференційна морфологічна діагностика, її значення.	-	2	3
Тема 11. Поняття про вузлову патологію щитоподібної залози. Морфологія вузлових утворень щитоподібної залози. Сучасні методи доопераційної морфологічної діагностики вузлових утворень щитоподібної залози. Пухлини щитоподібної залози.	-	1	2
Тема 12. Лімфоми. Сучасні підходи у трактуванні терміну «лімфома». Принципи клініко-морфологічної і цитогенетичної класифікації. Морфогенез та патоморфологічна характеристика лімфоми Ходжкіна і основних видів неходжкінських Т- і В-клітинних лімфом. Діагностичні і прогностичні імуногістохімічні маркери. Диференційна діагностика і клінічне значення імунофенотипування лімфом.	-	1	2
Тема 13. Патологія шкіри. Класифікація уражень шкіри. Запальні дерматози (атопічний дерматит, багатоформна еритема, псоріаз, простий лишай) – клініко-морфологічні ознаки. Інфекційні дерматози різної етіології. Пухирчасті (бульозні) дерматози: пухирчатка (звичайна, листовидна), бульозний пемфігоїд, герпетиформний дерматит. Пухлини шкіри. Передракові епітеліальні утворення (себорейний кератоз, актинічний кератоз). Пухлини та пухлиноподібні ураження епідермісу та додатків шкіри. Меланоцитарні	-	2	2

пухлини шкіри: набуті та вроджені меланоцитарні невуси; диспластичні (спорадичні і сімейні невуси). Меланома. Патогенез, клінічні прояви, прогностичні фактори. Система стадіювання меланоми шкіри з урахуванням товщини пухлини за Бреслоу та рівня інвазії за Кларком. Вивчення біопсійного та операційного матеріалу.			
Тема 14. Грип. Епідеміологія, групи ризику, етіологія, патогенез, клінічна картина, патоморфологічні зміни, ускладнення. Особливості перебігу і патоморфологічної картини грипу, зумовленого новими штамми збудника. Пато- та морфогенез коронавірусної інфекції - COVID-19.	-	0,5	1
Тема 15. ВІЛ-інфекція, СНІД, зумовлений ВІЛ-інфекцією. Епідеміологія, групи ризику, етіологія, патогенез, клінічна картина, патоморфологія, ускладнення, причини смерті. ВІЛ-індикаторні інфекційні захворювання та пухлини; особливості їх перебігу за умов імунodefіциту.	-	0,5	1
Тема 16. Туберкульоз. Епідеміологія, етіологія, патогенез, клінічна і патоморфологічна класифікації, клінічна картина, патоморфологічні зміни. Особливості сучасного туберкульозу. Особливості перебігу та морфологічних проявів туберкульозу у ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД, зумовленого ВІЛ-інфекцією.	-	1	1
Тема 17. Патоморфоз захворювань: причини та види. Природний та лікувальний патоморфоз. Ятрогенна патологія. Поняття про ятрогенію, види і категорії ятрогеній, порядок визначення місця ятрогеній у діагнозі.		2	2
Усього годин 60 Кредитів ЄКТС- 2		26	34

Тематичний план практичних занять

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Сучасні проблеми клінічної патоморфології. Значення морфологічного дослідження біопсійного і операційного матеріалу в постановці діагнозу. Порядок забору і направлення матеріалу, інтерпретація результатів. Імуноморфологія як один з сучасних методів діагностики і її значення у верифікації пухлин та інших патоморфологічних процесів.	2
2.	Екстремальні стани організму. Визначення. Класифікація. Загальні ланки патогенезу. Відмінність екстремальних станів організму від термінальних. Шок. Поняття про шок: етіологія і патогенез, морфогенез, стадії та види шоку і їх морфологічні прояви. Колапс, кома. Причини, стадії та види ком. Загальні механізми розвитку та прояви коматозних станів	2
3.	Термінальні стани організму. Визначення. Механізми та етапи розвитку. Патологія реанімації. Поняття про реанімаційну патологію, стадії розвитку, хвороби оживленого організму, причини і механізми їх розвитку, принципи морфологічної діагностики. Раптова серцева смерть. Морфологічні основи та еквіваленти аритмій.	2
4.	Патологія жіночих статевих органів різної природи. Роль прижиттєвих морфологічних досліджень у діагностичному алгоритмі.	2
5.	Патологія чоловічих статевих органів різної природи. Роль прижиттєвих морфологічних досліджень у діагностичному алгоритмі.	2
6.	Патологія вагітності. Діагностика ускладнень вагітності на різних термінах гестації. Гестози. Хвороби матері як фактор ризику патології вагітності. Невиношування вагітності. Патологія плаценти, вплив патологічних змін плаценти на розвиток плоду. Трофобластичні хвороби, їх клініко-морфологічна діагностика.	2

7.	Вплив різноманітних факторів в порушенні розвитку плода. Класифікація. Гаметопатії, бластопатії, ембріопатії, фетопатії. Критичні періоди внутрішньоутробного розвитку плода. Методи пренатальної діагностики патології плода. Вроджені аномалії розвитку різних органів і систем.	2
8.	Клініко-морфологічні особливості деяких захворювань сполучної тканини: ревматизм, СЧВ, ревматоїдний артрит, дерматоміозит. Системні васкуліти.	2
9.	Морфологічна діагностика захворювань шлунку на матеріалі гастробіопсій.	2
10.	Морфологія вузлових утворень щитоподібної залози. Морфогенез та патоморфологічна характеристика лімфоми Ходжкіна і основних видів неходжкінських Т- і В-клітинних лімфом.	2
11.	Морфологічна діагностика пухлин шкіри. Меланома: патогенез, клінічні прояви, прогностичні фактори. Система стадіювання меланоми шкіри з урахуванням товщини пухлини за Бреслоу та рівня інвазії за Кларком.	2
12.	Медико-соціальні та епідеміологічні проблеми, пов'язані з деякими інфекційними захворюваннями (грип, коронавірусні інфекції, ВІЛ-інфекція, туберкульоз).	2
13.	Патоморфоз захворювань. Ятрогенна патологія. Поняття про ятрогенію, види і категорії ятрогеній, порядок визначення місця ятрогенії в діагнозі. Залікове заняття.	2
	РАЗОМ	26

Види самостійної роботи студентів (СРС) та її контроль

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин	Види контролю
1.	Сучасні методи прижиттєвої морфологічної діагностики в онкоморфології. Імуноморфологія як один із сучасних методів діагностики і її значення у верифікації пухлин та інших патоморфологічних процесів.	2	Поточний контроль
2.	Можливості морфологічної діагностики шоку на різних його стадіях. Морфологічні еквіваленти поліорганної недостатності. ДВЗ-синдром: сучасні уявлення про пато- і морфогенез, форми, перебіг, стадії розвитку, клініко-морфологічні прояви.	3	Поточний контроль
3.	Постреанімаційні стани організму, причини і механізми їх розвитку, принципи морфологічної діагностики.	3	Поточний контроль
4.	Морфологічні основи та еквіваленти раптової серцевої смерті, її причини.	2	Поточний контроль
5.	Рак передміхурової залози, етіологія та патогенез, градація за Глісоном і стадіювання пухлини.	2	Поточний контроль
6.	Передракові захворювання і рак шийки матки. Поліпи і ендоцервікоз. Плоскоклітинні інтраепітеліальні ураження шийки матки, їх диференційна діагностика. Роль HPV в пато- та морфогенезі інтраепітеліального пошкодження шийки матки.	2	Поточний контроль
7.	Патологія перипартального періоду, асоційована з ДВЗ-синдромом (емболія навколоплідних вод, прееклампсія, післяпологовий сепсис)	2	Поточний контроль
8.	Спадкові порушення метаболізму (тезаурисмози). Пологова травма і пологові ушкодження. Гіпоксично-ішемічне ураження головного мозку у перинатальному періоді.	2	Поточний контроль
9.	Системні ANCA-васкуліти, диференційна морфологічна діагностика.	2	Поточний контроль
10.	Поліпозні ураження органів шлунково-кишкового тракту,	3	Поточний контроль

	диференційна морфологічна діагностика.		
11.	Зоби, особливості їх діагностики на операційному матеріалі. Аденоми та карциноми щитоподібної залози	2	Поточний контроль
12.	Діагностичні і прогностичні імуногістохімічні маркери. Диференційна діагностика і клінічне значення імунофенотипування лімфом.	2	Поточний контроль
13.	Патологія шкіри. Класифікація уражень шкіри. Запальні дерматози (атопічний дерматит, багато формна еритема, псоріаз, червоний плоский лишай, простий хронічний лишай) – клініко-морфологічні ознаки. Інфекційні дерматози різної етіології. Пухирчасті (бульозні) дерматози: пухирчатка (звичайна, листоподібна), бульозний пемфігоїд, герпетифлормний дерматит.	2	Поточний контроль
14.	Ураження легень при грипі, обумовлені різними штамами збудника. Особливості уражень легень, викликаних коронавірусом SARS COVID-19.	1	Поточний контроль
15.	Критерії діагностики стадій ВІЛ-інфекції, рекомендовані ВООЗ	1	Поточний контроль
16.	ВІЛ-асоційований туберкульоз.	1	Поточний контроль
17.	Патоморфоз захворювань. Порядок визначення місця ятрогенії в діагнозі.	2	Поточний контроль
РАЗОМ		34	

III. Методи навчання

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) практичні заняття, б) самостійна робота студентів (СРС).

Практичні заняття передбачають:

- 1) дослідження студентами макроскопічних змін уражених ізольованих органів та систем при загальних патологічних процесах та захворюваннях систем органів;
- 2) дослідження студентами мікроскопічних змін уражених клітин, тканин та органів при загальних патологічних процесах та захворюваннях систем органів;
- 3) вирішення ситуаційних задач (оцінка морфологічних змін при різноманітних патологічних процесах), що мають клініко-анатомічне спрямування.

На практичному занятті студенти вивчають мікропрепарати, із зазначенням найхарактерніших мікроскопічних змін тканин і клітин при тих чи інших патологічних процесах.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами.

Рекомендується застосовувати такі засоби визначення рівня підготовки студентів: завдання письмового тестового контролю; розв'язування ситуаційних задач; структуровані письмові роботи; структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь (оцінка знань та умінь аналізувати та трактувати макро- та мікроскопічні зміни клітин, тканин, органів та систем при тих чи інших патологічних процесах), співбесіда.

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному практичному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому контролі.

Система організації занять:

Практичні заняття проводяться у вигляді інтерактивної комунікації викладача і студентів. З метою підготовки до практичного заняття студент повинен:

- 1) вивчити теоретичний матеріал користуючись підручниками, методичними посібниками та іншими доступними джерелами;
- 2) заповнити запропоновані ситуаційні задачі.

Орієнтовний план проведення заняття:

1. Формулювання мети і цілей заняття викладачем.
2. Інтерактивне обговорення теми у вигляді дискусії, що включаючи розбір ситуаційних задач, вирішених студентом самостійно, з обов'язковим переглядом та дослідженням макро- та

- мікропрепаратів за темою заняття.
3. За можливістю, проведення демонстративного розтину тіла померлого.
 4. Фінальний контроль матеріалу заняття, що включає оцінювання самостійної роботи, усних відповідей та тестовий контроль теоретичних знань.

Види контролю:

- поточний (на практичних заняттях)
- форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану – **семестровий залік**.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, яка полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів завдань, передбачених робочою навчальною програмою. Семестровий залік з дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» проводиться після закінчення вивчення розділу курсу.

IV. Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності - під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичних заняттях:

Тестовий контроль оцінюється від 0 до 5 балів: 0 балів – менше 60% правильних відповідей, 3 бали – 60-79% правильних відповідей, 4 бали – 80-89%, 5 балів – >90% правильних відповідей.

«Відмінно («5»)» – Студент правильно відповів на 90-100 % тестів формату А. Правильно, чітко, повно і логічно відповідає на стандартизовані питання поточної теми, включно з питаннями лекційного курсу і самостійної роботи; тісно пов'язує теорію з практикою і правильно демонструє виконання практичних навичок, правильно виконав усі завдання, які стосуються мікропрепаратів. Вільно інтерпретує виявлені морфологічні зміни у макро- і мікропрепаратах, вирішує ситуаційні задачі підвищеної складності, вміє узагальнювати матеріал.

«Добре («4»)» – Студент правильно відповів на 70-89 % тестів формату А. Правильно і по суті відповідає на питання поточної теми, включно з питаннями лекційного курсу і самостійної роботи. Демонструє виконання практичних навичок, правильно або з незначними помилками виконав усі завдання, які стосуються мікропрепаратів. Правильно використовує теоретичні знання для інтерпретації виявлених морфологічних змін у макро- і мікропрепаратах, вирішує легкі і середньої складності ситуаційні задачі. Володіє необхідними практичними навичками і прийомами їх виконання в обсязі, що перевищує необхідний мінімум.

«Задовільно («3»)» – Студент правильно відповів на 50-69 % тестів формату А. Неповно, за допомогою додаткових питань, відповідає на стандартизовані питання поточної теми, включно з питаннями лекційного курсу і самостійної роботи. Не може самостійно побудувати чітку, логічну відповідь. Під час відповіді і демонстрації виконання практичних навичок робить суттєві помилки, із суттєвими помилками виконав завдання, які стосуються мікропрепаратів. Студент вирішує лише легкі ситуаційні задачі, володіє лише мінімумом необхідних практичних навичок.

«Незадовільно («2»)» – Студент правильно відповів менше, ніж на 50 % тестів формату А. Не знає матеріалу поточної теми. Не може самостійно побудувати логічну відповідь на додаткові питання, не розуміє змісту матеріалу. Під час відповіді і демонстрації виконання практичних навичок робить значні, грубі помилками.

Критерії оцінювання самостійної роботи: Оцінювання самостійної роботи студентів, яке передбачено в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Підрахунок кількості балів з дисципліни за вибором «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» здійснюється за наступною схемою. **Максимальна кількість балів**, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить **200** балів. **Мінімальна кількість балів**, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить **120** балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Таблиця перерахунку за 200-бальною шкалою:

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4,5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

V. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сучасні методи морфологічного дослідження біопсійного і операційного матеріалу, їх роль в діагностиці захворювань.
2. Порядок забору і направлення матеріалу, інтерпретація результатів.
3. Методи прижиттєвої морфологічної діагностики в онкоморфології.
4. Принципи імуноморфологічних досліджень та її значення у верифікації пухлин та інших патоморфологічних процесів.
5. Визначення, класифікація, загальні ланки патогенезу екстремальних станів організму.
6. Відмінність екстремальних станів організму від термінальних.
7. Етіологія, патогенез та морфологічні прояви шоку.
8. Етіологія, патогенез та морфологічні прояви колапсу.
9. Етіологія, патогенез та морфологічні прояви коми.
10. Термінальні стани організму : визначення, механізми та етапи розвитку.
11. Патологія реанімації: поняття, стадії розвитку.
12. Хвороби оживленого організму, причини і механізми їх розвитку, принципи морфологічної діагностики.
13. Етіологія, патогенез та морфологічні прояви ДВЗ-синдрому.
14. ДВЗ-синдром в акушерській практиці.
15. Причини і механізми розвитку, морфологічні прояви раптової серцевої смерті.
16. Морфологічні основи та еквіваленти аритмій.
17. Морфологічні прояви запальних та дисгормональних процесів ендометрію. Морфологічна діагностика патології ендометрію.
18. Морфологічні прояви запальних та дисгормональних процесів яєчників. Патологія маткових труб. Морфологічна діагностика патології яєчників та маткових труб.
19. Поліпи шийки матки та ендоцервікоз. Визначення, етіологія і патогенез, патоморфологія. наслідки, ускладнення, значення.
20. Плоскоклітинні інтраепітеліальні ураження шийки матки, їх диференціальна діагностика.
21. Роль вірусу папіломи людини в розвитку плоскоклітинних інтраепітеліальних уражень шийки матки.
22. Запальні неспецифічні та специфічні захворювання. Інфекції, які передаються статевим шляхом.
23. Пінеальні пухлини: гострокінцеві конділоми, карцинома in situ (хвороба Боуена, бовеноїдний папульоз), інвазивна карцинома.
24. Морфологічні прояви, диференційна діагностика, лабораторні маркери пухлин яєчка (герміногенні пухлини семіномні та несеміномні; пухлини строми статевого тяжа).
25. Доброякісна гіперплазія передміхурової залози: причини, клініко-морфологічні ознаки.
26. Рак передміхурової залози, етіологія та патогенез, градація за Глісоном і стадіювання пухлини, клінічна маніфестація.
27. Інтраепітеліальна неоплазія простати як передраковий стан.
28. Хвороби матері як фактор ризику патології вагітності.

29. Класифікація, морфологічна характеристика гестозів.
30. Невиношування вагітності. Визначення, етіологія і патогенез, патоморфологія. наслідки, ускладнення, значення.
31. Патологія плаценти, вплив патологічних змін плаценти на розвиток плоду.
32. Вплив різноманітних факторів в порушенні розвитку плода.
33. Морфологічні прояви, вплив на плід і організм жінки, наслідки інфекційних процесів в плаценті.
34. Морфологічні прояви гаметопатій, бластопатій, ембріопатій, фетопатії. Критичні періоди внутрішньоутробного розвитку плоду.
35. Спадкові порушення метаболізму (тезауризмоз).
36. Класифікація та морфологія вроджені аномалій розвитку різних органів і систем.
37. Морфологічні прояви пологової травми і пологових ушкоджень.
38. Клініко-морфологічні зміни, ускладнення та наслідки системних захворювань сполучної тканини та системних васкулітів. Методи їх морфологічної діагностики.
39. Значення гастробіопсії в постановці діагнозу.
40. Види кишкової метаплазії.
41. Морфологічна характеристика хелікобактер-асоційованого гастриту. Методи морфологічного виявлення *Helicobacter* у логі.
42. Особливості реактивних морфологічних змін слизової оболонки шлунку при захворюваннях інших органів шлунково-кишкового тракту.
43. Стравохід Барретта: морфологічна характеристика і морфологічна діагностика.
44. Морфологія вузлових утворень щитовидної залози.
48. Сучасні методи доопераційної діагностики вузлових утворень щитовидної залози.
49. Пухлини щитовидної залози: морфологічна характеристика і морфологічна діагностика.
50. Принципи клініко-морфологічної і цитогенетичної класифікації лімфом.
51. Морфогенез та патоморфологічна характеристика лімфому Ходжкіна.
52. Морфогенез та патоморфологічна характеристика основних видів неходжкінських Т- і В-клітинних лімфом.
53. Діагностичні і прогностичні імуногістохімічні маркери, що використовуються в діагностиці лімфом. 54. Диференціальна діагностика і клінічне значення імунофенотипування лімфом.
55. Патологія шкіри. Терміни, що використовуються для опису макро- і мікроскопових змін шкіри.
56. Гострі запальні дерматози (кропив'янка, atopічний дерматит, багатоформна еритема). Етіологія, патогенез, морфологічні ознаки.
57. Хронічні запальні дерматози (псоріаз, червоний лишай, плоский лишай). Клініко-морфологічні ознаки.
58. Інфекційні дерматози різної етіології. Вірусні бородавки, контагіозний моллюск, імпетиго, дерматофітії. Етіологія, патогенез, клініко-морфологічні ознаки.
59. Пухирчасті (бульозні) дерматози: пухирчатка (звичайна, листовидна), бульозний пемфігоїд, герпетичний дерматит, бульозний епідермоліз. Етіологія, патогенез, клініко-морфологічні ознаки. 60. Передракові епітеліальні утворення (себорейний кератоз, актинічний кератоз).
61. Пухлини та пухлиноподібні ураження епідермісу та додатків шкіри.
62. Меланоцитарні пухлини шкіри: набуті та вроджені невоклітинні невуси; диспластичні (спорадичні і сімейні невуси). Клініко-морфологічні ознаки, патогенез, прогноз.
63. Меланома. Патогенез, клінічні прояви, прогностичні фактори. Система стадіювання меланоми шкіри з урахуванням товщини пухлини за Бреслоу та рівня інвазії за Кларком.
64. Морфогенез, клініко-морфологічні прояви, ускладнення, наслідки та причини смерті при грипі.
65. Патоморфологічні особливості грипу, обумовленого новими штамми збудника.
66. Патогенез, клініко-морфологічні прояви, ускладнення, наслідки та причини смерті при коронавірусній інфекції - COVID-19.
67. Патогенез, клініко-морфологічні прояви, ускладнення, наслідки та причини смерті при ВІЛ-інфекції та СНІДі, обумовленого ВІЛ-інфекцією.
68. Клініко-морфологічні прояви та ускладнення туберкульозу. Особливості його сучасного перебігу.
69. Патоморфоз захворювань: причини та види. Природний та лікувальний патоморфоз.
70. Ятрогенна патологія. Поняття про ятрогенії, види і категорії ятрогеній. Порядок визначення місця ятрогеній в діагнозі.

VI. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Основи патології за Роббінсом: у 2 томах. Том 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; переклад 10-го англ. видання. Наукові редактори перекладу І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. –К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019. – Т.1 XII, 420 с.; Т.2 XII, 532 с.
2. Патоморфологія: національний підручник/за ред.. В.Д.Марковського, В.О.Туманського. – К.: ВСВ «Медицина», 2015. – 936 с.
3. Robbins&Cotran Pathologic Basis of Disease (Robbins Pathology) 10th Edition by V.Kumar, A.K.Abbas, J.C.Aster. – Canada: Elsevier Health Sciences, 2020 – 1392 p.
4. Robbins Basic Pathology (Robbins Pathology) 10th Edition by V.Kumar, A.K.Abbas, J.C.Aster. – Canada: Elsevier Health Sciences, 2017 – 952 p.
5. Diagnostic Pathology: Cytopathology 2nd Edition by D.M.Michael, J.Thrall, S.Krishnamuthy. – Elsevier Health Sciences, 2018 – 850 p.
6. Sternberg's Diagnostic Surgical pathology [2-Volume Set] 7th Edition by S.E.Mills, J.K.Greenon, J.L.Hornick, T.A.Longacre, V.E.Reuter. – Lippincott Williams and Wilkins, 2022.
7. Pathology: Implications for the Physical Therapist 5th Edition by C.C.Goodman, K.S.Fuller. – Elsevier Health Sciences, 2020 – 1800 p.
8. Comprehensive Radiographic Pathology 7th Edition by R.L.Eisenberg, N.M.Johnson. – Elsevier Health Sciences, 2020 – 480 p.
9. BRS Pathology 6th Edition by M.E.Peyton Gupta. – Wolters Kluwer Health, 2020. – 496 p.
10. Molecular Pathology 2nd Edition: The Molecular Basis of Human Diseases by W.Coleman, G.Tsongalis. – Academic Press, 2017. – 802 p.

Інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет»
2. <http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html>
3. <http://www.webpathology.com/>
4. <https://www.geisingermedicallabs.com/lab/resources.shtml>
5. <https://www.pathologyoutlines.com>